

Vykonávacie opatrenie vo vytýkanom smere je protizákonné, lebo a) porušuje všeobecné ustanovenia § 43 Ústavy, podľa ktorého vykonávajúce nariadenie možno vydať len na vykonanie zákona a v jeho medziach, b) zmeňuje § 2 ods. 1 nariadenia č. 134/1943, na vykonanie ktorého bolo vydané, c) protiví sa textu § 6 zákona 100/1931 o účastníkoch nesporového konania a práve tak aj textu § 7 ods. 1 vl. nar. 248/1934 o účastníkoch mimoexekučného odhadného konania, d) protiví sa smyslu a duchu nesporového konania (zákon 251/1934 Sb. z. a nar. čl. V.), lebo robí účastníkom konania také osoby, ktoré nie sú ani priamo ani nepriamo dotknuté vo svojich právach odhadným konaním.

Jedinú výnimkou v tomto smere bude finančný erár (daňové úrady), ktoré pri výpočte prevodného poplatku budú musieť vziať za základ cenu ustálenú právoplatným usnesením, po prípade cenu stranami dovolene zvýšenú o 20% a nebudú môcť použiť všeobecných zásad oceňovacích podľa §§ 41—43 zákona o poplatkoch z majetkových prevodov (zák. čl. XI/1918), podľa ktorých pre výmeru poplatku je smerodajná všeobecná hodnota nehnuteľností v čase vzniku poplatkovej povinnosti.

Z uvedených dôvodov jediným zákonným spôsobom doručenia odhadného usnesenia pri oplatných smlúvach prevodných je podľa nar. č. 134/1943 doručenie do rúk smluvných strán a ak tieto opravné prostriedky nepodajú, má byť usnesenie vyhlásené za právoplatné. Odchylný postup nemá opory v platnom práve. Pri oplatných smlúvach prevodných súdny odhad podľa textu a ducha nar. č. 134/1943, vl. nar. č. 248/1934 a zákona č. 100/1931 má funkciu kontrolnú, t. j. aby smluvné strany nedojednaly väčšiu ako zákonom pripustenú oplatú.

Judikatúra

Občianske rozhodnutia hlavných súdov v Bratislave a v Prešove.

16.

I. Do 32-ročnej lehoty potrebnej k vydržaniu pozemkovej služobnosti treba započítať aj dobu jej výkonu, po ktorú pajújúci i služobný pozemok podľa pozemkovej knihy tvorily jednotnú pozemnoknižnú parcelu, ak skutočný stav držby, dlho trvajúci pred jej pozemnoknižným rozdelením, nasvedčo-

val konkludentnej deľbe pozemnoknižných spoluvlastníkov čo do vlastníckeho práva.*)

II. Povahe služobnosti cesty sa nepriechi, že jej výkon je možný len pri súčasnom použití fyzickej časti panujúceho pozemku.

III. V spore, v ktorom právna moc rozsudku v smysle § 88 ods. 3 Osp. sa vzťahuje i na právny pomer vedľajšieho intervenienta k odporcovi, vedľajší intervenient, zasiahnúvši do sporu vedľa prehravšej žalovanej strany, podľa §§ 429, 433 ods. 1 Osp. solidárne s ňou má byť zaviazaný k náhrade trov.

Rozhodnutie Hlavného súdu v Bratislave z 19. marca 1942, č. Rv 25/42.

Žalobník podal proti žalovaným Pavlovi M. a Žofii M. žalobu o sumárnu repozíciu na tom základe, že uložili drevo a pribili žrdky na priestore, na ktorom žalobník vykonáva držbu práva cesty. Právoplatným čiastočným rozsudkom súdu prvej stolice bolo tejto žalobe vyhovené. Žalovaní vzniesli vzájomnú žalobu (negatórnu) so žalobnou žiadosťou, že ku parcele č. 76/a, na ktorej je (zčasti) uvedený priestor, žalobníkovi služobnosť cesty neprislúcha a že je povinný sa zdržať výkonu tejto služobnosti. Na to žalobník podal novú žalobu podľa § 189 Osp. (konfesórnu), v ktorej sa domáhal rozsudkového výroku, že žalovaní sú povinní trpieť, aby žalobník vykonával právo služobnosti cesty peši, vozom a priehonom dobytká cez parcelu č. 76/a ako pozemok služobný v prospech parcely č. 76/b ako pozemku panujúceho. Pozemnoknižnými vlastníkami parcely č. 76/a sú II. žalovaná, ďalej Eva M., ktorá vstúpila do sporu ako vedľajšia intervenientka, a Mária M., ktorá v spore sa nezúčastnila. Pozemnoknižným vlastníkom parcely č. 76/b je výlučne žalobník.

Prvý súd čiastočný rozsudok vynesený v repozičnom spore ponechal v účinnosti, vzájomnú (negatórnu) žalobu zamietol a vyhovel novej (konfesórnej) žalobe. Z d o v o d o v :

Vykonaným dokazovaním súd zistil, že sporové strany a ich právni predchodcovia od nepamäti užívali sporný priestor, ktorý je na rozhraní terajších parciel č. 76/a a č. 76/b, na priechod peši a vozom a priehon dobytká. Tieto parcely vznikly z pôvodnej parcely č. 76, rozdelenej len v roku 1917 podľa skutočnej držby, o ktorej dôvernici v príslušnom konaní dosvedčili, že fakticky trvá už po 40 rokov. Z toho plynie, že sporové strany neprechádzaly po spornom priestore titulom spoluvlastníctva, ale titulom služobnosti, ktorú spolu so svojimi predchodcami si vzájomne vydržali. Tento záver podporuje okolnosť, že parcely č. 76/a a 76/b tvoria dvor, ktorý je tak úzky, že priechod vozom a priehon dobytká nie je ináč možný

*) Porovnaj: Úr. sb. č. 911.

než tak, keď strany vzájomne vykonávajú a trpia uvedenú služobnosť.

O d v o l a c í s ú d čiastočný rozsudok vynesený v re-
pozičnom spore pozbavil účinnosti, vyhovel vzájomnej žalobe a
repozičnú ako aj novú žalobu zamietol. Z d ô v o d o v :

Záver súdu prvej stolice, že sporové strany a ich právni
predchodcovia do roku 1917, kedy spoločný dvor bol rozdele-
ný, vykonával priechod na spornom priestore z titulu služob-
nosti a nie z titulu spoluvlastníctva, je v rozpore so spismi. Od-
poruje mu skutočnosť, že do roku 1917 parcely č. 76/a a 76/b
tvorily jednotnú nerozdelenú parcelu, totiž parcelu č. 76. Keď-
že vznik terajších dielčích parcel nastal len v roku 1917, len
od tejto doby mohla započať svoj beh vydržacia lehota. Od
roku 1917 do podania žaloby neuplynula 32-ročná doba, preto
nová žaloba, založená na vydržaní, neobstojí a nemalo jej byť
vyhovené.

H l a v n ý s ú d obnovil rozsudok prvého súdu. Z d ô v o d o v :

Zo zápisnice spisanej okresným súdom 23. septembra 1917
č. 1244/1917 vysvitá, že už v čase spisania tejto zápisnice
právni predchodcovia žalovaných užívali po dobu dlhšiu 40
rokov fyzickú polovicu parcely č. 76 ako výlučne svoju, kým
druhú fyzickú polovicu ako svoju užívali právni predchodco-
via žalobníka. V tomto dlho trvajúcim stave držby a užíva-
niá, podľa ktorého určití pozemnoknižní spoluvlastníci určitú
fyzickú časť nehnuteľnosti v pozemkovej knihe nerozdelenej
mali vo výlučnej držbe a užívaní, treba podľa súdnej praxe
(Úr sb. 911) zbadať konkludentnú dohodu strán o delbe, a to
nielen čo do úžitku, ale aj čo do vlastníckeho práva. Z toho
plynie dotyčne právnej povahy vzájomného výkonu priechodu
a priehonu dobytku dôsledok, že boly vykonávané s obapolnou
vôľu nadobudnúť služobnosť pre tú-ktorú fyzickú časť a nie
s vôľou vykonávať týmto spôsobom spoluvlastnícke právo.

Tento záver nie je v rozpore s údajom cit. zápisnice, že kaž-
dá strana mala svoju dielčiu parcelu po dobu dlhšiu 40 rokov
»v pokojnej a nerušenej držbe«. V zápisnici nie je vôbec reč
o priechode a priehone dobytky a podľa jej obsahu išlo len o
to, aby bol docielený súlad pozemnoknižného stavu s doteraj-
ším užívacím stavom, podľa ktorého každá polovica pôvodnej
parcely bola užívaná tou-ktorou stranou. Z tejto súvislosti lo-
gickým výkladom plynie, že uvedenými slovami mala byť vy-
jadrená výlučnosť držby ku každej fyzickej polovici ako pro-
tiklad spoludržby celku a nie neobmedzenosť držby v tom
smysle, že nie je zafažená žiadnou služobnosťou.

Okolnosť, že výkon priechodu vozom a priehonu dobytky
je možný len pri súčasnom použití tej časti sporného priesto-
ru, ktorá vlastnícky náleží strane, osobujúcej si služobnosť na
používanie druhej časti tohoto priestoru, neprieči sa pojmu

služobnosti a preto nemohla prekážať vzniku služobnosti vydržaním.

Podľa týchto dôvodov je žaloba o trpenie výkonu služobnosti, ktorú vzniesol žalobník v rámci tohto sporu, opodstatnená, preto na dovoláciu žiadosť žalobníka bolo treba napadnutý rozsudok zmeniť a obnoviť správny rozsudok súdu prvej stolice.

Rozhodnutie o odvoláciach a dovoláciach trovách sa opiera o §§ 425, 429, 508 a 543 Osp. Vedľajšia zasahovateľka bola solidárne spoluzaviazaná na zaplatenie týchto trov podľa prvého odseku § 433 Osp., lebo ide o prípad spomenutý v poslednom odseku § 88 Osp.

17.

I. Nárok na náhradu škody uvedením telesnej neporušeneosti do predošlého stavu je dospelý, akonáhle je zistené, že činom škodcu nastala u poškodeného škoda na zdraví, ktorú možno určitým spôsobom napraviť, a je určená primeraná suma na to potrebná; nevyžaduje sa, aby poškodený túto sumu už skutočne vynaložil.

II. Poškodený má nárok na náhradu trov vzniklých jeho advokátskym zastupovaním v trestnom konaní verejnožalobnom aj v tom prípade, keď o jeho súkromnoprávných nárokoch v odsudzujúcom rozsudku trestného súdu nebolo rozhodnuté.

Rozhodnutie Hlavného súdu v Bratislave z 18. júna 1942, č. Rv 132/42.

Žalovaná bola právoplatným rozsudkom trestného súdu uznaná vinnou prečinom ľahkého poškodenia na tele podľa §§ 301, 303 Trz., spáchaným na úkor žalobníčky. O súkromnoprávných nárokoch žalobníčky v tomto rozsudku nebolo rozhodnuté. V spore o náhradu škody uplatňuje žalobníčka — mimo iných nárokov — nárok na zaplatenie výloh, ktoré bude vyžadovať oprava poškodených zubov, ako aj náhradu trov spojených s jej zastupovaním v trestnej veci.

Prvý súd čiastočne vyhovel žalobe.

O d v o l a c í s ú d dotyčne uvedených nárokov žalobu zamietol. Z d ō v o d o v :

Podľa platných právnych pravidiel žalovaná je povinná nahraďiť škodu materiálnu (majetkovú). Takou materiálnou škodou nie je poškodenie troch zubov, lebo ľudské telo nie je majetkom. Stalo by sa majetkovou škodou len vtedy, keby žalobníčka dala si zlomeniny za účelom riadneho užívania chrupu opraviť. Žalobníčka však ani netvrdila, že by to bola už učinila. Nemôže ísť ani o škodu pre nápadné zohyzdenie, lebo ani zohyzdenie, ani z neho plynúca ujma tvrdené neboly. Sú preto v tom smere nároky žalobníčky právne neodôvodnené. To platí aj o škode vzniklej na trovách trestného konania.

Podľa zápisnice o hlavnom pojednávaní v trestnej veci žalobníčka nenavrchovala, aby bolo rozhodnuté o jej súkromnoprávných nárokoch. Preto právne zastúpenie pri pojednávaní v trestnej veci nebolo potrebné k zachovaniu jej súkromných práv z trestného činu vzniklých.

Hlavný súd rozsudok odvolacieho súdu rozviazal a tomuto súdu uložil, aby ďalej pojednával a znovu rozhodol.
Z dôvodov:

Podľa súdnej praxe nárok na náhradu škody uvedením telesnej neporušenosti do predošlého stavu je dospelý, akonáhle je zistené, že činom žalovaného nastala u poškodeného škoda na zdraví, ktorú možno určitým spôsobom napraviť, a že je určená primeraná suma na to potrebná; nevyžaduje sa, aby poškodený túto sumu už skutočne vynaložil. Použitie tohto právneho pravidla je v súdnej veci odôvodnené tým viac, lebo žalobníčka podľa trestných spisov má síce nehnuteľný majetok, ale v nepatrnej hodnote 300 Ks a preto nemožno o nej predpokladať, že by mohla sumu potrebnú na opravu chrupu predbežne vynaložiť zo svojho bez ohrozenia svojej výživy.

Súdna prax priznáva poškodenému aj náhradu trov advokátskeho zastúpenia v trestnom konaní verejnožalobnom proti škodcovi, lebo je v právnom záujme poškodeného, aby v trestnom konaní bola zistená vina škodcu. Na opodstatnenie tohto nároku stačí, keď bol vynesенý v trestnom konaní odsudzujúci rozsudok, ktorý v otázke pričítateľnosti a zavinenia je preurčujúci aj pre civilný súd. Irrelevantné je, či trestný súd rozhodoval tiež o súkromnoprávných nárokoch alebo nie a z akých dôvodov. Preto v súdnej veci nezáleží na tom, že žalobníčka v trestnom konaní údajne súhlasila s tým, aby bola so svojimi odškodňovacími nárokmi upravená na spor.

Odvolací súd v dôsledku svojho odchylného stanoviska sa nezaoberal námietkami žalovanej, uplatnenými v odvolacom konaní proti zisteniu prvého súdu, čerpanému zo znaleckého posudku, ani číselnosťou advokátskych trov vzniklých v trestnej veci.

Keďže z tohoto dôvodu sporná vec nie je zrelá pre konečné rozhodnutie v dovolacej stolici, bolo treba na dovoláciu žiadost žalobníčky podľa § 543 ods. 2 Osp. napadnutý rozsudok rozviazať.

18.

I. V sporoch o sumárne zpätuvedenie do držby podľa VI. titulu Osp. (ak žiadna strana v smysle § 579 Osp. nevzniesla žalobu o právo) je vylúčená len otázka práva k držbe (ius possidendi), kým iné k rozhodnutiu potrebné otázky musia byť

riešené aj vtedy, keď ide o otázky právne a nie výlučne skutkové.

II. V takýchto sporoch môže byť pasívne legitimovaná aj právnická osoba, ak rušenie alebo vypudenie sa stalo na rozkaz jej zákonného orgánu; naproti tomu jednotliví členovia právnickej osoby ako takí nie sú pasívne legitimovaní.

Rozhodnutie Hlavného súdu v Bratislave z 10. septembra 1942, č. Rv 157/42.

Spoločenstvo bývalých urbárikov v J. žalobou podanou proti žalovaným Michalovi S. a spoločníkom sa domáha sumárneho zpätuvedenia do držby pozemku, na ktorom bol opätovne pristihnutý na pastve dobytok žalovaných. Žalovaní sú členmi Spoločenstva bývalých urbárikov v P., ktorého starosta Matej R. dal rozkaz pastierovi Michalovi J. pásť na dotyčnom pozemku dobytok členov. O tomto rozkaze, ani o pasení dobytka na uvedenom pozemku žalovaní nevedeli.

O b a n i ž š i e s ú d y z a m i e t l y ž a l o b u .

H l a v n ý s ú d d o v o l a c i u ž i a d o s ť ž a l u j ú c e j s t r a n y z a m i e t o l . Z d ō v o d o v :

V sporoch podľa VI. titulu Osp. je predovšetkým pasívne legitimovaná tá osoba, ktorá svojím vlastným činom svojmocne zasiahla do cudzej držby, hoci tak urobila na príkaz tretieho. Ak žalujúca strana z akýchkoľvek dôvodov sa nechce uspokojiť s rozsudkom vyneseným proti tejto osobe, je jej vecou, aby pred započatím sporu si vyšetrila, či a ktorá tretia osoba za rušebný čin je spoluzodpovedná z dôvodu, že rušiteľ alebo vypuditeľ bol činný na jej príkaz. Otázka pasívnej legitimácie môže byť pravda nielen otázkou skutkovou, lež aj otázkou právnou. To však nevylučuje jej riešenie v repozíčnom spore, lebo v takomto spore je vylúčená len otázka p r á v a k u d r ž b e (ius possidendi), kým iné k rozhodnutiu potrebné otázky musia byť riešené aj vtedy, keď ide o otázky právne a nie výlučne skutkové.

Podľa smerodajného skutkového stavu porušil držbu žalujúcej strany Michal J., pastier Spoločenstva bývalých urbárikov v P., tým spôsobom, že na výslovný príkaz predsedu menovaného Spoločenstva pásol dobytok jednotlivých členov na pozemku, dotyčne ktorého medzi žalujúcou stranou a Spoločenstvom bývalých urbárikov v P. je sporným vlastnícke právo.

Spoločenstvo bývalých urbárikov, hoci aj neorganizované podľa zák. čl. XIX/1898 alebo podľa zák. čl. X/1913, podľa súdnej praxe má právnu subjektivitu dotyčne právnych pomerov vzťahujúcich sa na spoločný majetok. Keďže pastier Michal J. pásol na spornom priestore z príkazu Mateja R. ako orgánu povolaného konať menom Spoločenstva bývalých urbárikov v P. repozíčná žaloba mohla byť s úspechom podaná

proti Michalovi J. samému, a ďalej proti Spoločenstvu býv. urbárikov v P. ako aj proti jeho predsedovi Matejovi R. Dotyčne menovaného Spoločenstva neprekázala tomu okolnosť, že nejde o fyzickú osobu, lebo niet právneho pravidla, ktoré by vylučovalo pasívnu legitimáciu právnickej osoby v repozíčnom spore, ak zásah do držby sa stal na jej príkaz (t. j. na príkaz jej povolaneho orgánu).

Naproti tomu o žalovaných, ktorí osobne k rušebnému činu príkaz nedali, zaujal odvolací súd správne právne stanovisko, že nie sú pasívne legitimovaní, lebo podľa platného práva členovia právnickej osoby ako takí nie sú ozdpovední za činy vykonané orgánmi právnickej osoby, čo platí aj o svojmocnom zásahu do cudzej držby. Ani okolnosť, že žalovaní sú vlastníkmí dobytká, ktorý sa pásol na spornom priestore, nemá významu v repozíčnej otázke a mohla by prísť do povahy len pri rozhodovaní o nároku na náhradu škody, o ktorý nárok bola však žaloba snížená (porovnaj § 112 ods. 3 zák. čl. XII/1894).

Prehľad časopisov

a) slovenských:

Verejné právo, roč. IV., čís. 10.: Dr. Štefan Fordinál: O vnútroštátnej účinnosti medzinárodných smlúv. — Dr. Mikuláš Borodin: Intervencia a opovedanie sporu v pokračovaní pred poisťovacími súdmi. — Rozhodnutia NSS vo veciach administratívnych. — Rozhodnutia NSS vo veciach finančných. Vykonávacie pokyny k zákonu zo dňa 8. júla 1943, čís. 107 Sl. z. o dani z vojnových ziskov zárobkových podnikov a zamestnaní. — Poznámky: Na margo posledných ročníkov Úradných novín. — Činnosť Snemu Slovenskej republiky za 6. a 7. zasadacie obdobie. — Pohyb odberateľov Verejného práva za roky 1940 až 1943. — Do pozornosti ct. prispievateľov. — Čo bolo publikované v Slovenskom zákonníku od 27. novembra 1943? — **Ročník V. (1944), čís. 1.—2.:** Dr. Mikuláš Borodin: Právna povaha a význam ratifikácie medzinárodných dohovorov. — Dr. Jozef Martinka: Ešte k ustanoveniam § 44 Ústavy. — Dr. Ivan Urbánek: Kedy je elektrické vedenie súčiastkou nehnuteľnosti? — Zpráva o činnosti Najvyššieho správneho súdu za rok 1943. — Rozhodnutia NSS vo veciach administratívnych. — Dr. Š. Janík: Rozpočet Slovenskej republiky na rok 1944. — Dr. J. H.: Novelizácia zákona o priamych daniach. — Dr. Borodin: Poplatky v pokračovaní o obnovu sporu. — Nová samosprávna dávka z liehových nápojov. — Rozhodnutia NSS vo veciach finančných. — Poznámky: Na prahu piateho ročníka. — Činnosť Snemu Slovenskej republiky za 8. a 9. zasadacie obdobie. — Čo bolo publikované v Slovenskom zákonníku od 30. decembra 1943?